

LESNI DELAVEC

Glasiło Osrednjega društva lesnih delavcev

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6/II, desno. — Naročnina stane letno 26 Din. — Oglasi se za milimeter prostora v dolžini širine enega stolpca računajo po 1 dinar. — Nefrankirane ali premalo frankirane dopise se ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštnine proste.

Štev. 22.

Ljubljana, dne 15. novembra 1923.

Leto II.

Znamenita šestletnica.

Dne 7. novembra 1923 je poteklo šesto leto, kar so ruski delavci in kmeti vzeli svojo usodo v svoje roke. Šestič je ruski proletarijat praznoval svojo zmago nad rusko buržuazijo, nad ruskimi kapitalisti, reakcijo in mračnjaštvom.

Pred šestimi leti na 7. novembra se je vsul ruski proletarijat z orožjem v roki na ulice, da v borbi za življenje in smrt premaga vlado nasilja, vlado krivic in eksploatatorjev in da upostavi vlado zatiranih.

Naval proletarijata je bil kronan z uspehom; na vseh javnih poslopih je zaplapolala rdeča zastava — znak borbe in svobode, javljajoč celemu svetu zmago ruskega proletarijata.

Ruski buržuji in kapitalisti, iznenadeni po ogromni sili in elanu proletarijata, so se presenečeni poskrili. Na tihem so kovali naklepe in načrte, kako bi se nad zmagoslavnim proletarijatom maščevali, ter mu pridobljeno oblast zopet iztrgali.

Buržuazija celega sveta je računala, da se sovjetska vlada kmalu zruši. Padec je pričakovala vsak dan. Zanašala se je na odpor inteligence, katera se je sicer postavila v njeno službo; bila je pa preslabotna, da bi mogla podreti vlado proletarijata. Osobito pa je buržuazija računala na neprosvetljene mase ruskih kmetov, toda ruski kmet je — sit krvoločnega carizma — priznal nov režim.

Delo in zdravje.

Iz predavanja s. Fr. Peterkoviča na mesečnem shodu lesnih delavcev dne 14. oktobra 1923 v dvorani gostilne „Pri Levu“ na Gosposvetski cesti v Ljubljani.

II.

Veliko otrok prihaja na svet, katerim se na prvi pogled pozna, da ne bodo nikoli dosegli one potrebne telesne in fizične sile, katera je vsakemu poedincu v borbi za življenje potrebna. Redki tudi niso slučajni, da prihajajo proletarski otroci na svet že pohabljeni. Vse to radi tega, ker so roditelji takih otrok morali živeti v največjem pomanjkanju. Sredstva, potrebna za življenje, kakor jih sicer človeški organizem zahteva, jim niso bila dostopna. Vrh tega so roditelji od rojstva pohabljenih otrok bili stalno težko zaposleni v toliki meri, da je vsled velikega napora morala njihova telesna in duševna sila hote ali nehote opešati. In če še upoštevamo dejstvo, da je veliki del delavskih žena uposlenih v tovarnah, kamor jih je privedla beda in kjer so izpostavljene raznim vplivom produkcijskih snovi, in da te delavke v času porodov niso sploh ali pa le nezadostno zaščitene, tedaj bo tudi razumljivo, kako

Vsi naporí svetske buržuazije, katera je svojim ruskim pajdašem priskočila na pomoč z denarjem, orožjem in materijalom, so bili zaman. Delavski razred je z brezprimernim elanom potolkel vse svoje sovražnike — od Kornilova do Wrangla.

Svetovna reakcija je bila na Ruskem premagana. Rusija delavcev in kmetov živi in se razvija. Delavci in kmetje Rusije razčiščavajo in popravljajo danes ruševine, ki so nastale vsled medsebojne borbe. Danes dvigajo gospodarstvo in industrijo, širijo prosveto ter kulturo v zadnje kote svoje velike države in gradijo veličanstveno zgradbo novega človečanstva.

Šestič je proslavil ruski delavec in kmet dan svoje svobode, šestič je ruski proletarijat polnil ulice Moskve, Petrograda, Kijeva, Odese itd., da počasti svoje padle sodruge. Brez smrti teh sodrugov bi ruski proletarijat ne bil slavil šestletnico svojega osvobođenja, ječal bi še danes v robstvu in bedi.

Šestič je ruski proletarijat v ogromnih masah stopil na ulico, da manifestira priznanje sovjetske vlade. Šestič je ruski proletarijat prisegal, da je pripravljen žrtvovati vse za pridobljene tekovine in braniti vlado delavcev in kmetov. Šestič je ruski proletarijat prisegal, da je — če treba — pripravljen na nove borbe.

Šestič so defilovali borci in vojaki revolucije v svoji svobodni domovini pred očmi celega sveta. Doneči koraki

to, da so porodi mrtvih otrok pri materah delavkah najčesči. Da metoda in način sedanjega kapitalističnega proizvajanja zatira delavsko mladino že v prvem stadiju postanka, nam priča sledeča statistika:

V Preskavi na Češkem, kjer je razvita steklarska industrija, doživi drugo leto starosti le 41·8% otrok steklarskih delavcev, 58·2% otrok teh delavskih roditeljev pride deloma že mrtvih na svet ali deloma umro, predno jim poteče drugo leto življenja. V Langenau umira v isti starosti 61%, v Steinschönau pa celo 75% vseh otrok.

Ali hočete še groznejših števil?

Ta naravnost bajna umrljivost ima svoj vzrok v slabih materijelnih razmerah steklarskih delavcev, v veliki meri pa tudi skrajno neugodne zdravstvene prilike. Govorili bomo o tem še pozneje.

Po uradnih statističnih podatkih mesta Berlina je v tem mestu leta 1903 umrlo 3148 otrok v prvem letu življenja. Od teh je v bolnicah umrlo 423, drugih 2725 je umrlo na domu. Od označenih na domu umrlih otrok jih je umrlo 14 v kuhinji, 1792 v stanovanjih z eno sobo, 754 v stanovanjih z dvema sobama, 122 v stanovanjih s tremi sobami, 30 v sta-

svobodnih ruskih bataljonov je bilo slišati kakor memento, ki je veljal buržuaziji in kapitalistom celega sveta.

Težki korak milijonov delavcev je odmeval širom zemeljske oble, slišal je ta korak tudi proletarijat vseh ostalih držav, slišali so ga tudi oni, ki jih buržuazija drži v ječah, vsi, vsi zatirani in zasluženi so čuli pesem svobode ter gromke vsklike: „Živela zveza socialističnih sovjetskih republik!“

Od gromkih klicev se trese zidovje jetnišnic. Evropa drgeče in hrope v smrtnem strahu, kakor stara grešnica. V svojem obupu zbira vse svoje zadnje sile, da zadrži naval probujajočega se proletarijata — delavcev in kmetov. Proletarijat, ožunačen po vzgledu svojih ruskih sodrugov, je počel napenjati vso svojo silo, da raztrga verige, v katere ga je buržuazija vkovala. Silen strah navdaja buržuazijo, da proletarijat lepega dne z močnim zamahom strese verige popolnoma in poda bratsko roko ruskim delavcem in kmetom.

Delavski razred v Jugoslaviji sedaj preživlja vso ono fazo, ki ga ima ruski proletarijat že za sabo. Delavski razred Jugoslavije zbog reakcije in nečuvenga nasilja ni mogel dostojno proslaviti šesto obletnico ruske revolucije, ali v duhu se je radoval, v trdnem prepričanju, da tudi za njega napoči svečani dan, ko bo prisegel, da ne bo popreje odložil orožja, dokler ne bo zmaga popolna.

Najvažnejša zadača delavskega razreda Jugoslavije je gojiti solidarnost z ruskimi delavci in kmeti. Boriti se mora zoper domačo reakcijo in zoper bele ruske konterrevolucionarce, ki so jih zmagoviti ruski delavci in kmeti izgnali. Naša zahteva je: Ven iz Jugoslavije z Wranglom in njegovo belo bando!

Živel mir in zveza s sovjetsko Rusijo!

Lesni industrijci

so imeli nedavno tega v Bratislavi na Čehoslovaškem internacionalno konferenco, na kateri so se posvetovali o odnošajih in ureditvi mednarodnih prilik na lesnem trgu. Zastopane so bile na tej konferenci lesnoindustrijske korporacije rekte organizacije iz Francije, Italije, Avstrije, Nemčije, Holandije, Romunske, Madžarske in Jugoslavije. Za Jugoslavijo so konferenci prisostvovali inž. Rudež in Gorup iz Ljubljane, dr. Križnič iz Maribora,

novanjih s štirimi sobami in končno je v stanovanjih s petimi in več sobami umrlo samo 5 otrok.

V malih stanovanjih je potemtakem umrlo 2560 otrok ali 81,3% vseh umrlih otrok. Razume se, da je bila vsa ta umrla deca proletarska deca, koje stariši so živeli v pomanjkanju. Bila je to deca starišev, kojim je primanjkovalo hrane, niso imeli zadostnih oblek, starišev, ki so se dušili v tesnih in vlažnih stanovanjih. Skratka, bili so to ljudje, ki jih je kapitalistična družba po eni strani sicer izkoriščala do ekscesa, po drugi pa brezvestno zanemarila. Jasno je, da se za takih okoliščin ni moglo pojaviti drugega nego ono grozno dejstvo, kakor nam ga preje navedene številke v tako drastični luči pokazujejo.

Da je socialni položaj, v katerem živi delavstvo, silno neugoden, se zrcali ne samo v umrljivosti in bolehnosti, temveč tudi v splošnem telesnem pešanju in upadanju. Slabe materialne pogoje se odražajo v vseh fazah delavskega življenja. V dokaz temu nam služijo statistične številke, ki govore mrzlo in resno.

Antropometrijska merjenja, izvršena na deci angleških šol v starosti od 11. do 12. leta, so pokazala sledeči rezultat:

direktor Auerle iz Dobrlina in inž. Marinkovič iz Zagreba. Za Anglijo je bil novzoč angleški konzul. Poleg tega so konferenci prisostvovali tudi oficialni zastopniki posameznih držav. Poročila o tej konferenci pravijo, da se je zbrana gospoda posvetovala o prevoznih in carinskih vprašanjih, glede skladišč itd., sploh o vseh zaprekah, v kolikor delajo napoto mednarodni lesni trgovini. Končno so sklenili ustanoviti mednarodno zvezo lesnih industrijcev, katera naj bi organizacijam lesnih industrijcev in članom teh organizacij posameznih držav v vsakem oziru šla na roko. Na zastopnike Češkoslovaške je baje mučno učinkovalo dejstvo, da Poljska ni poslala svojih zastopnikov. Tudi delegati iz Jugoslavije so se pritoževali, da vlada Jugoslavije ni poslala svojega oficijelnega zastopnika.

Potolaženi naj bodo Čehoslovaki in Jugoslovani. Nobena kapitalistična država ne bo odrekla svoje pomoči kapitalistom, tudi Poljska in Jugoslavija ne. V tem oziru so vse kapitalistične države s kapitalisti vred enega kova.

Interesantno je, da se pri svojih skupnih stikih in pri snovanju internacionalnih vez zastopniki kapitalistov prav nič ne izpodtikajo nad nacionalnimi momenti. Ne glede na zasedeno slovensko ozemlje po Italijanih si jugoslovanski in italijanski kapitalist stiskata roke. V nekaterih krajih Nemčije gospodari francoska soldateska, ki je stvari dognala tako daleč, da si nemški narod med seboj razbija glave, toda nemški in francoski kapitalisti se pristrčno pozdravljajo itd. Vsi skupaj kujejo naklepe in načrte, kako bodo čim intenzivnejše in izdatnejše eksploatirali bogastvo vseh držav in čim intenzivnejše izkoriščali delovno silo delovnega ljudstva vseh držav.

Nikomur izmed te gospode pri konferenci ni prišlo na um, vprašati eden drugega, ali je katoličan, pravoslaven, protestant, žid ali kaj drugega. Tudi se nihče ni zanimal za to, kakega političnega nazora ali prepričanja kdo je. Vsi so bili složni in solidarni. Vsi skupaj so imeli in imajo pred očmi le finančno prosperiteto, to se pravi dobiček in zopet dobiček, na račun — delovnih mas vseh držav in narodov. „Kdor ima, ta živi,“ je njihovo geslo.

Kako malenkostni smo mi lesni delavci v primeri z lesnoindustrijskimi magnati! Kakšna razlika v tem oziru je med nami lesnimi delavci in našimi izkoriščevalci! Med tem, ko se naši lesnoindustrijski magnati potom svoje organizacije postavljajo

Štev. izmerene dece v grupi:	Višina colov	Teža v funtah
150 iz aristokratske ljudske šole	55·0	78·7
687 iz meščanske „ „	53·6	68·0
181 iz narodne „ „	52·6	67·8
341 dece tovarniških delavcev	51·6	67·4
840 dece iz doma vojne siročadi	51·2	65·1
180 zapuštene dece (siročad)	49·6	63·2

Slični so tudi rezultati raziskave dece v oblasti Jorka:

deca višjega stanu	58·5	84·7
deca srednjega stanu	56·7	80·0
deca najnižjega stanu	55·0	73·0

Eno in drugo primerjanje nam kaže, da deca srednjega in nižjega stanu v svojem fizičnem razvoju znatno zaostaja za deco premožnejšega stanu. Navedeni podatki se tičejo samo Angleške in smo od mnogih navedli le nekatere. Rezultati podobnih raziskovanj v ostalih državah kažejo isto sliko.

Ako bi se pa po naših ljudskih in srednjih šolah vršili natančni zdravniški pregledi in antropometrijska merjenja, upoštevajoč pri tem socialni položaj starišev učencev, bi brez dvoma prišli do zaključka, da je pri nas deca kapitalistov ka-

na noge, za to svojo organizacijo žrtvujejo velike vsote na prispevkih, ker vedo, da se jim izplača, med tem ko kujejo dalekosežne načrte za pridobivanje večjega premoženja, za brezskrbno življenje in uživanje, moraš vsakega lesnega delavca, zlasti pri lesnoindustrijskih podjetjih, na vse mogoče načine prepričavati, da brez organizacije ostane suženj, in ga rotiti, naj za božjo voljo vendar plača teh par dinarjev tedenskega prispevka. Namesto intenzivne agitacije za strokovno organizacijo in pozitivnega dela v njej, je vse po koncu, ko ob nedeljah do pozne noči v oštariji hrešči harmonika. Takrat ni škoda ne zdravja, ne denarja. Na politih mizah se vrste šefani vina in v kolobarju se sučejo ter krečejo v zasmrjeni in dimu napolnjeni beznici tudi mnogi lesni delavci. Z obraza jim curla pot. Vriskanje se razlega daleč na okoli in da bo čaša „veselja“ polna, se dostikrat vname prepir in pretep, vse to v večjo čast in slavo svoje — mizerije in — neumnosti! Drugi dan gre naš lesni delavec na delo z brenčečo glavo, poparjen kakor cucek, se najpopreje kesa, potem pa celi teden dela zopet kot črna živina, za kosilo pa natepava na pol suhe žgance. Za šefane, ki mu ubijajo um in telo, je bil denar, za strokovno organizacijo pa ne!

O, še bo šla lesnoindustrijskim magnatom pšenica v klasje!

Ali bi, prijatelji, ne bil že skrajni čas, da z našo zaslepljeno zanikrnostjo prenehamo? Kako bo vse to izgledalo v pričo mogočne organizacije kapitalistov — lesnih industrijcev, če bomo mi lesni delavci tavalj okoli kakor izgubljene ovce, brez potrebne opore, v duhovni temi, brez strokovne organizacije, ki naj bi tvorila protiutežno orožje proti brezobzirnemu pohlepu lesnoindustrijskih kapitalistov?

Na to si dajmo odgovoriti. In če si bomo pravilno odgovorili, pridemo do zaključka, da je mogočna strokovna organizacija naša življenska podlaga.

Centralno tajništvo delavskih zbornic.

Vse delavske zbornice Jugoslavije, kojih sedeži se nahajajo v Ljubljani, Zagrebu, Novem Sadu, Beogradu, Sarajevu in Splitu, so sklenile ustanoviti skupno tajništvo s sedežem v Beogradu. Ideja ni slaba, kajti s tem je dana možnost, da

pitalistična tudi kar se tiče zdravja — da pa je deca proletarcev tudi glede zdravja — proletarska.

Da se nahaja delavski razred vseh držav na potu telesnega upadanja nam dokazujejo tudi vsakoletni pregledi vojaških naborov. Od leta do leta narašča odstotek mladeničev, nesposobnih za vojaško službo. To ni samo slučaj pri nas v Jugoslaviji, nego v vseh državah. Posebno pada pri tem v oči, da je odstotek za vojaško službo nesposobnih mladeničev v industrijskih krajih znatno večji kakor drugod. Tudi ta pojav je v zvezi s slabimi življenjskimi pogoji z ene strani in pa s pretiranim izkoriščanjem ter slabimi zdravstvenimi razmerami po tovarnah in delavnicah z druge strani. Da pri tem igrajo tudi stanovanjske prilike svojo vlogo, ni treba še posebej dokazovati.

Vprašanje tovarne in delavnice ter zdravstveni odnosi v njej kakor tudi vpliv teh zdravstvenih odnosov na zdravje delavcev je postalo za delavca ravno tako važno kakor je za njega važno vprašanje dneve oziroma zaluzka in dolgost delovnega časa. Sploh je to vprašanje postalo ena izmed najvažnejših točk socialnega problema. Neugodne zdravstvene razmere tovarne in delavnice ravno tako neugodno vpliva na zdravje delavcev ter pospešuje njih bolehnost in umrljivost

skupno tajništvo na sedežu centralne vlade in drugih oblasti vrši vse one posle in intervencije, vsled katerih so se organi posameznih delavskih zbornic vsak trenotek morali vozariti v Beograd. Tudi stroški, ki jih bodo posamezne zbornice za vzdrževanje skupnega tajništva nosili, bodo gotovo manjši, kakor pa one, ki jih povzroča često potovanje posameznim zbornicam. Ugodno pa je sploh, da je delavskim zbornicam na sedežu vlade stalno kdo na razpolago. Proračunani stroški za vzdrževanje skupnega tajništva bodo znašali 120.000 Din. Na vsako zbornico bi potemtakem prišlo letno 20.000 Din. Kakor čujemo, je za skupnega tajnika delavskih zbornic določen belgrajski advokat dr. Živko Topalović. Torej zopet advokat! Če bo advokat dr. Živko Topalović poleg svoje advokature upravljal še posle skupnega tajnika delavskih zbornic, za koje posle se kot advokat najbrže bo tudi pustil plačati po advokatsko, se bo mož dobro podkoval. Izbira dr. Živko Topalovića za skupnega tajnika delavskih zbornic ni ravno srečna. Če bi pri določevanju skupnega tajnika odločevali delavci oziroma delavske strokovne organizacije, kakor bi to bilo za pričakovati, smo trdno uverjeni, da ne bi advokat dr. Živko Topalović nikoli ne postal skupni tajnik delavskih zbornic. Vsa zadeva se je najbrže skuhalo v kavarniškem dimu ali na kakem zakotnem konventikelnu med tovarišiji od Boga nadarjenih in delavstvu določenih generalov, ki se ad honores drže na svojih mestih, po nekih tajinstvenih silah izven delavskih vrst. Zgodilo se je pri ti priliki ravno tako kakor pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev, kjer so se tudi osidrali razni elementi preko glave delavstva, brez delavstva in proti volji delavstva. Kakor tam, je tudi tukaj odločevalo debelo prijateljstvo nepoklicanih prvakov.

Pa le potolažimo se, še ni konec vseh dni, prišel bo čas in žnjim tudi železna metla.

Odbijamo.

Ves kapitalistični razred Jugoslavije si potom svojih legalnih in nelegalnih organizacij intenzivno prizadeva, da se ministrstvo za socialno politiko ukine. Agende ali posle tega ministrstva, tako pravijo vse podjetniške organizacije, naj se porazdele med ostala ministrstva. Organizirani kapitalisti imajo

kakor pomanjkanje sredstev za življenje. Velika pogreška bi torej bila, če bi delavec smatral kot cilj svojega boja edinole dnino in zaslužek ter krajši delovni čas. Treba je gledati dalje, kajti vsaka najmanjša stvarca se mora upoštevati, in teh je v zvezi z delom in življenjem delavca silno veliko. Nobena izmed teh pa se ne sme zanemarjati.

Vzroki bolehanja in abnormalno velike umrljivosti niso enostranskega značaja. Vsi ti vzroki pa imajo izvor v nizkih plačah, v nezadostni prehrani, dolgem delovnem času, slabih stanovanjih, pomanjkanju primerne obleke itd. Velika vloga pa igra tudi pomanjkljiva zaščita žen, zlasti delavk in dece. Končno tudi silno pospešujejo bolehnost in umrljivost neugodne zdravstvene razmere v tovarnah in delavnicah, narava dela in način produkcije, pri čemer prihajajo zlasti snovi pri teh ali onih fabrikatov v poštev.

Vse to skupaj pri premožnih slojih bodisi sploh ne prihaja v poštev ali pa v taki minimalni meri, da premožni sloji tega niti ne občutijo. Nasprotno vse to lebdi na delavstvu kakor mora ter učinkuje kakor kuga. Kolosalna razlika v bolehnosti in umrljivosti med kapitalističnimi krogi in proletariatom je potemtakem več kot razumljiva.

svoj jasni cilj. Najpreje se ima zrušiti ministrstvo za socialno politiko. Pri tem gospoda popolnoma pravilno kalkulira, da mora z razdelitvijo agend na ostala ministrstva nastati popolen kaos, v katerem izgine vse, kar le količkaj govori v prid delavstvu. Pravi namen kapitalistične kaste Jugoslavije je torej ukinjenje vseh onih institucij socialnega značaja, ki so na ministrstvo za socialno politiko vezane. V mislih imajo organizirani izkoriščevalci v prvi vrsti zakon o zavarovanju delavcev. Ne povedo tega sicer naravnost, njihova tendenca pa je jasna. Priznati se mora, da postopa kapitalistična družba pri tej svoji nameri silno previdno — kakor mačka okoli vrele kaše. Prevara delavstva se ima izvršiti pod različnimi pretevezami in tako, da delavstvo tega ne bi opazilo. Njihovo prizadevanje je podobno pihanju, da se kaša ohladi, da jo potem lažje požro. Z ukinitvijo ministrstva za socialno politiko gospoda ob enem zahteva revizijo vseh zakonov in naredb, v kolikor jih je to ministrstvo prineslo. No, zakon o zaščiti delavcev se v praksi bodisi silno omejeno ali pa sploh ne izvaja. Izgleda, kakor bi ta zakon sploh ne obstojal, pa vendar obstoji, in že sama zavest, da zakon o zaščiti delavcev sploh obstoji, ne da kapitalistični mirno spati.

Da je današnja vlada s parlamentom vred predstavnica ne politike socialnosti, ampak predstavnica socialne in ekonomske reakcije, je obče znano. Kakor nalašč je dana prilika kapitalističnemu razredu za ofenzivni nastop, zlasti proti zakonu o zaščiti delavcev. Posebno še, ker vlada in parlament kar priznavata, kar javno priznata, da pojdeta razboriti kapitalistični družbi na roko!

Že zadnjič smo poročali o anketah, ki jih je imel minister za socialno politiko dr. Peleš v Ljubljani in Zagrebu, pri katerih so sodelovali organizacije delodajalcev vseh vrst in baž. Te ankete niso bili družega negoli novi ofenzivni sunki kapitalističnega razreda. Zastopniki kapitalističnih organizacij še niso nikoli tako odkrito govorili kakor to pot. Njihovi postulati so bili: revizija zakona o zaščiti delavcev, razume se v takem smislu, da bi o kaki zaščiti ne ostalo nobenega sledu; ukinitve vseh dosedanjih v tem zakonu predvidenih delovnih in higijenskih pogojev; ukinitve osemurnega delovnega časa; ukinitve vseh socialnopolitičnih institucij; omejitev delokroga delavske zbornice; popolnoma svoboden import inostranskih delavcev brez vsake ingerence delavskih strokovnih organizacij; revizijo zakona o zavarovanju delavcev; znižanje prispevkov za zavarovanje delavcev, v kolikor jih morajo doprinalati delodajalci in prevaletev vseh teh prispevkov na račun delavskih plač; večji vpliv delodajalcev pri upravi delavskih zavarovalnih zavodov itd. Eden izmed zastopnikov je šel celo tako daleč, da je zahteval razpustitev vseh delavskih strokovnih organizacij!

Želje kapitalistov, kakor je videti, niso skromne. Zlasti zadnja je originelna. Razpustitev delavskih strokovnih organizacij zahtevajo kapitalistični nestrpneži samo radi tega, da bi neovirano in brez kakršnegakoli odpora mogli delavski razred popolnoma ukleniti v svoje verige.

Škoda časa, škoda besedi in škoda truda, ker je popolnoma nepotreben. Ali s kapitalističnega stališča je ta napor razumljiv; parola te družbe je: izginiti mora sleherna sled kakršnekoli prava delavcev! Doseči to hočejo legalnim putem, potem parlamenta in zakona. Izkoriščevalcem delovnega ljudstva ne zadostuje niti to, da je njen eksponent — vlada itak že potom krepkih migljajev svojim podrejenim oblastim ukrenila, da je vse varstvo delavcev postalo iluzorično. Činjenica namreč je, da se zahteve kapitalističnega razreda že promptno

izvršujejo ter izvajajo in sicer na ta način, da oblasti enostavno trpe kršenje vseh določb zakona o zaščiti delavcev, posebno pa mirno gledajo, da se spričo naraščajoče brezposelnosti tepta določba o osemurnem delovnem času.

Ali ni to že dosti, da inšpekcija dela mirne vesti gleda, kako se uvaja akord, poljubno podaljšuje delovni čas? Niti to jim še ne zadostuje, da oblasti namesto da bi po zakonu vzeli delavce v zaščito, kadar se bore za potreben vsakdanji kruh, jih preganjajo, zapirajo in celo streljajo. Vse jim je premalo, izginiti mora poslednja pika socialne zakonodaje — temu nasproti kapitalistična kumpanija ne zine niti besedice za odpravo zakona o zaščiti države. Seveda, to je nekaj drugega, zakon o zaščiti države je naperjen proti delavstvu, ta naj torej po ideologiji kapitalističnega razreda ostane v veljavi, ker se ga kapitalistični razred vsak čas lahko posluži proti vgnjetnim delavskim sužnjem, kakor bi se proti svojim zatiralcem upali le pisniti.

Delavski razred prihaja ponovno v težki socialni in ekonomski položaj. Niti težke rane, ki mu jih je prizadela svetovna vojna, v kateri je moral delavski razred krvaveti za kapitalistične interese, se še od daleč niso zacelile, se že zopet kapitalistični razred pripravlja, da vrže proletarijatu okoli vratu zanjko popolne socialnopolitične in ekonomske brezpravnosti. Vsa reakcija nosi na sebi vse znake prejšnjega ruskega carskega despotizma, reakcionarstva in režima knute ter vislic. Vroča želja kapitalističnega razreda Jugoslavije je, ustvariti take odnose, kake so po priliki bili v predvojnih kolonijah Italije, Francije, Holandije, Anglije itd. Bodočnost delovnega ljudstva Jugoslavije v takih razmerah ni ravno zavidanja vredna. Pri vsem tem pa je najžalostnejše, da delovno ljudstvo Jugoslavije ne uvideva nujno potrebo strnitve vseh svojih sil v edinstvenih strokovnih organizacijah, za obrambo svojih življenjskih interesov, ki so pri vseh delavcih brez razlike popolnoma enaki. Da buržuazija kaos in homatije v delavskih vrstah z vsemi sredstvi podpihuje, je več kot jasno. V to svrhu ji ni nobeno sredstvo preumazano. Mnogi puhloglavi kričachi, ki so se vrinili v delavski pokret in ki so delavstvo v najhujših stiskah zopet pustili na cedilu brizgajoč svoje strupene sline na prevarane delavce nazaj, so nam najmarkantnejši dokaz za to, da se buržuazija poslužuje — razume se proti plačilu — raznih podlih duš, kojih zmožnost in sposobnost je edino ta, da se na vso moč derejo in delajo zmešnjavo. Kadar pa je vse zbegano, je prišel trenotek, da počne žvižgati kapitalistični bič po delavskih hrbtih.

Čudno kratkovidna je jugoslovanska buržuazija, vidi se, da se iz vse zgodovine delavskega pokreta ni naučila ničesar, pa tudi pozabila ničesar ni.

S svojim brezobzirnim pritiskom na delavski razred ta buržuazija ne bo dosegla svojega cilja, in tudi, če bi se trenutno posrečilo pritisniti proletarijat ob tla, bo ta le momentanega značaja. Spodaj bodo tlele iskre, ki bodo povzročile toliko vročine, da bo sopara nezadovoljnosti liki vulkanu butnila na dan in raztrgala verige suženjstva, v katerega ga je buržuazija vklenila ter izpodnesla teren, na katerem se v svoji zmagovalni domišljiji nahaja.

Skrajni čas bi pa bil, da Glavni Radnički Savez Jugoslavije in Centralni Radnički Sindikalni Odbor Jugoslavije prenehata s svojim natezanjem drug drugega in s svojimi kapricami, ki so itak le personalno prestižnega značaja, ter skupno poiskali potov za enoten nastop proti reakciji. Prav nič nam ni treba skrivati, da je proletarijat do grla sit večnih frazerskih teoretičnih razprav. Proletarijat hoče dejanj in ne bese-

dičenja. Spričo enake usode in spričo nevarnosti reakcije hoče proletarijat enotnih akcij. Nihče nam ne bo dopovedal, da proti enotni fronti buržuazije ni krvavo potrebna tudi enotna fronta proletarijata. In če tega ne morejo ali nočejo razumeti „rojeni“ voditelji obeh instanc, ki se drže svojih mest kakor moli obleke, tedaj se naj pripravijo, da si bo proletarijat ustvaril enotno fronto brez njih in preko njih sam.

Potrebna bi bila skupna in enotna obrambena akcija doma in v tujini. Skratka, napeti bi bilo treba vse sile in porabiti vsa sredstva, da se popolna socialna in ekonomska upropastitev proletarijata po jugoslovanski buržuaziji prepreči.

V. mednarodna delovna konferenca.

Ob začetku meseca novembra t. l. je v Ženevi v Švici zborovala V. mednarodna delovna konferenca. Na dnevnem redu je bilo pred vsem vprašanje o organizaciji nadzorstva dela. V odseku, ki je razpravljal o načrtu, po katerem naj delovna nadzorstva sestavljajo svoja poročila, ki bodo služila za mednarodna primerjevalna raziskavanja, je jugoslovanski delavski zastopnik Vlad. Pfeiffer predlagal, naj se sprejmejo v načrt tudi naslednje točke: Delavske plače, delovni čas, nedeljsko in nočno delo, delovni odmori, število štrajkov in izprtij, štrajkujočih in izprtih ter zgubljenih delovnih dni, dalje izguba zaslužka, vzroki štrajkov in izprtij, navedbe o izvrševanju ratificiranih ali neratificiranih mednarodnih zakonitih določb o delu. Proti sprejetju teh točk so najostreje nastopili jugoslovanski vladni zastopniki in zastopniki jugoslovanskih delodajalcev, tako da je predlog propadel. Podobno so zmagali zastopniki vlad in delodajalcev o vprašanju delavskih zastopnikov na mednarodni konferenci. Glasom versailleske mirovne pogodbe morajo namreč vlade določiti te zastopnike v sporazumu s strokovnimi organizacijami. Japonska vlada je pa topot poslala samolastno neorganiziranega zastopnika. Ta zastopnik je na konferenci izjavil, da je zastopništvo sprejel samo zato, da na konferenci protestira proti postopanju svoje vlade nasproti delavstvu in nato položi svoj mandat. Večina konference, ki jo tvorijo zastopniki vlad in delodajalcev je pa sklenila, da mora japonski zastopnik svoj mandat obdržati; poleg tega so vsekakor sprejeli tudi predlog, ki japonski vladi „svetuje“, naj v bodoče določbe mirovne pogodbe upošteva.

Vladne delegate in delegate Jugoslavije je posebno razgrela, ko je s. Pfeiffer do dobra razgalil vso njihovo frazeologijo o socialni politiki Jugoslavije. Zastopniki vlade in industrijcev so na Pfeifferjeve obtožbe, da je vsa zaščita delavcev v Jugoslaviji brezprimerna laž in da se zunanji svet le vara, jecljali neke opravičbe, iz katerih pa je bila zadrega, v katero so zabredli, očitna.

Verjamemo, da je silno neprijetno pred internacionalnim forumom poslušati grehe. Ali če je kedaj kdo tako blamažo zaslužil, jo je zaslužila jugoslovanska buržuazija in njena vlada.

Celi mednarodni biro dela pri Zvezi narodov je sicer podoban žegnu sv. Blaža; vstvarila ga je namreč buržuazija in razume se, da ga ta buržuazija ni vstvarila za to, da bi služil delavstvu kot orožje proti njej. Namen buržuazije je bil izbrisati s tem birojem delavstvu oči. Eksekutivne moči ta biro nobene nima; brez eksekutivne moči pa je vsaka taka ustanova podobna ničli. To vlade pri Zvezi narodov včlanjenih držav dobro vedo, za to jih pa dobrohotne nasvete, ki jih ta biro sme dajati, nič ne bolijo in pri eksploataciji delovnega ljudstva prav nič ne ovirajo.

Ves internacionalni forum biroa dela je le moralnega značaja in s. Pfeiffer je dobro napravil, da je buržuazijo in vlado

Jugoslavije pred tem internacionalnim forumom razkrinkal. Radovedni smo, če se ta družba spričo svoje gonje proti vsem socialnim napravam in socialnim zakonom doma, bo še kedaj upala farbati internacionalno javnost.

Napad Zveze industrijcev na pravice delavstva.

Da je jugoslovanski kapitalistični razred v svojem pohlepu po bogastvu brezobziren, je po celem svetu znano. Kadar je v vprašanju dobiček, se ne spoštuje nobenih zakonov, samo da se iz dneva v dan iz stotisočev delavcev črpa in sesa bogastvo in profit. Ponovni dokaz za to nam je dal občni zbor Zveze industrijcev, ki se je vršil dne 28. oktobra 1923 v Ljubljani. Tam je peščica industrijcev sklenila odvzeti delavstvu vse pravice in ga zaslužniti. Tam je general in paša slovenskega vilajeta inženir Milan Šuklje (kot tajnik Zveze industrijcev) pokazal vse divjaštvo zblaznelega kapitalista. Z enim mahom hoče razveljaviti celo delavsko zakonodajo in uveljaviti edino svoj ferman, ki ga je že izročil jugoslovanskemu kapitalu. V dokaz tega divjaštva pustimo govoriti lastno njegovo poročilo, ki med drugim pravi:

„Zveza industrijcev je koncem leta 1922 imela 288 članov. V podjetjih teh članov je bilo zaposleno 35.066 delavcev in še več, ker lesna podjetja naznanjajo samo delavce v industrijskem obratu, izpustijo pa gozdne delavce in kočijaže.“

Torej 288 debelih industrijcev jaha okrog 40 tisoč delavcev in delavk in istotoliko njihovih družin in dece. Tukaj niso upoštevani mali obrtniki, ki izkoriščajo rayno isto število delavcev. Niso upoštevani veleposestniki, ki izkoriščajo še večje število kmetov in njihovih družin. Seveda, da veleposestniki ne zaostajajo niti malo v izkoriščanju delavcev-kmetov, od svojih kolegov industrijcev. Od bojevne sposobnosti in razredne zavednosti industrijskih delavcev in delavcev-kmetov je odvisno, kako bodo v bodoče industrijci in veleposestniki izkoriščali stotisoče industrijskega in vaškega proletariata. To vprašanje imate rešiti vi industrijski delavci in kmetje potom svojih enotnih, razredno zavednih, bojvnih in mogočnih organizacij, ako niste voljni, da zblazneli kapital mesta in vasi požre še vaše skelete, ki so vam ostali.

Zveza industrijcev, sestavni del vladujoče buržuazije, si ni upala na svojem občnem zboru ožigosati korupcijo režimskega aparata, ki je s svojim birokratizmom povzročil anarhijo v industriji in v celem narodnem gospodarstvu, nego so se ti trebušarji pod vodstvom Šukljeja in Golja vrgli z vso silo na delavsko-zaščitno zakonodajo, kar nam med drugim priča sledeči odstavek poročila Zveze industrijcev:

„Zveza industrijcev je posvečala posebno pažnjo socialni zakonodaji, ki pomeni težko obremenitev industrije. Razpravljala je o težkem položaju, ki je nastal za industrijo z uveljavljanjem zakona o zaščiti delavstva, zakona o inšpekciji dela ter zakona o zavarovanju delavcev. Ti zakoni so izšli ne glede na naše socialne prilike enostavno brez zaslišanja prizadetih činiteljev. Izročila se je vladi resolucija, ki z vso odločnostjo zahteva, da se brez odloga ti zakoni zamenjajo z novimi. Posebna komisija je izdelala zakon o zaščiti delavcev in ga predložila beograjski industrijski komori, ministrstvu trgovine in industrije ter ministrstvu socialne politike. Anketa od 26. februarja do 1. marca 1923 je izdelala pravilnike in so izšli pravilniki o delavskih zapnikih, o ureditvi delovnega časa, o prostovoljnem podaljšanju delovnega časa. Zastopnik Zveze industrijcev je dal izjavo, da

só ti pravilniki v tej obliki nespremenljivi. Osemurni delavnik naj velja samo tam, kjer to zahteva značaj obrata, za vse ostale obrate pa naj velja deveturni delavnik razen sezonskih podjetij, ker je delovni čas že itak 10, 12 in več ur.“

Ali je še kaj bolj podlega od zahteve, da se odpravijo zakoni in pravilniki, ki so že itak v svojem bistvu reakcionarni in so odvzeli delavstvu skoro vse pravice — razen pravice do garanja zastoj!

Proletarci! Delavci! Delavke!

Vaša zahteva je, da se ti zakoni odpravijo in zamenjajo z novimi, ali ne v duhu Zveze industrijcev, ampak v duhu pravic človeka in njegovih potreb. Ali boste vi dovolili, da za par debelih trehuhov poginjajo še dalje vaše družine, ali pa boste odločno nastopili v bran vaših človeških pravic:

za osemurni delavnik,
za obratne svete,
za izenačenje plač moških in žensk,
za ukinjenje nočnega dela,
za moderno delavsko zaščitno zakonodajo,

čija bremena naj nosijo kapitalisti sami, ker vi za njihove dobičke žrtvujete svoja življenja?!

Proletarci! Delavci! Delavke!

Dvanajst ura bije, na plan za močne, enotne, razrednozavedne in bojne organizacije!

Pregled delavskih stanovanj v lesni industriji A. Perger v Mislinji.

Priloga k zapisniku z dne 6. oktobra 1923.

Pregledalo se je v 11 hišah skupno 28 stanovanj s sledečim uspehom:

I. V hiši št. 16 k. o. Velika Mislinja stanujejo sledeče stranke:

1. Franc Gross (Martin) z družino, obstoječo iz 8 oseb, 2 odrasla in 6 otrok, ima na razpolago eno obokano sobo, ki ima samo 27 m³ namesto 90 m³; pač v zelo slabem stanju; soba ima eno okno, šipe so deloma razbite; stranišče brez greznice je v razpadu in ni rabljivo. Pred in v okolici hiše velika nesnaga, temu pa je stranka sama kriva.

2. Franc Jaš z družino, obstoječo iz 8 oseb, 2 odrasla in 6 otrok, ima eno večjo in eno manjšo sobo; večja ima 47 m³ in tri okna, manjša pa 10 m³ in eno okno. V vsaki sobi spijo 4 osebe. Stanovanje je vlažno. Okna potrebna popravila.

3. Ribernik Jožef, 4 osebe, 2 odrasla in 2 otroka, ima na razpolago 2 sobi; večja soba ima 47 m³ in eno okno; stanovanje je vlažno, peč je popravila potrebna.

4. Uršej Ivan, v prvem nadstropju, 3 osebe, vsi odrasli, eno sobo s 50 m³.

5. Klančnik Anton, v prvem nadstropju, 1 oseba, 50 m³.

6. Sok Ivan, 1 oseba, približno 30 m³, strop popravila potreben. Stopnica na podstrešje je v zelo slabem stanju. Tudi streha je popravila potrebna. Za stranke, navedene pod 2, 3, 4, 5 in 6 je na razpolago le eno stranišče v pritličju. Greznica ni cementirana nego samo s kamnjem zložena in zanemarjena tako, da teče nesnaga v mimovodeči potok.

II. V hiši št. 15 k. o. Velika Mislinja stanujejo:

7. Rozman Karol, 8 oseb, 2 odrasla in 6 otrok, ima na razpolago eno sobo, ki ima 66 m³; soba je precej svetla, ker ima 4 okna.

8. Kolander Blaž, 4 osebe, 2 odrasla in 2 otroka, ima 2 sobi na razpolago. Tudi v tej hiši je zanemarjena greznica, ni cementirana in slabo pokrita.

III. Hiša št. 10 k. o. Velika Mislinja. V tej hiši se nahaja sedaj prazno stanovanje z 2 sobama, v katerih je stanoval odpuščen ključavničar Alojz Grad. Za popraviti so okna, strop v zadnji sobi in streha.

10. Lovc Gross Rudolf, 6 oseb, 2 odrasla in 4 otroci; ena soba, ki ima 57 m³, 2 okni ter je precej temna. V kuhinji in veži je strop za popraviti, v veži so tudi posebno pri vratih slaba tla. Zgoraj imenova stranka bo odšla čim dobi stanovanje.

11. Očku Jožef, 4 odrasle osebe, ima eno sobo, ki meri 54 m³. Soba ima 2 okni. Stranišče je brez greznice. V kuhinji in sobi je strop popravila potreben.

IV. Hiša št. 9 k. o. Velika Mislinja.

12. Kolander Anton, 5 oseb, 2 odrasla in 3 otroci, ima eno sobo, ki meri 47 m³. Soba ima 2 okni. Stanovanje je v redu držano.

13. Jeromel Andrej, 7 oseb, 5 odraslih in 2 otroka; ima eno sobo, ki meri 47 m³. Soba ima samo eno okno in je precej temna. Hči zgoraj imenovanega, ki je oženjena s Francem Pajer, ki je tudi nameščen pri podjetju Perger, stanuje s starši skupno v tem stanovanju. Podjetje bi moralo Pajerju dodeliti drugo stanovanje, ker je omenjena soba na 7 oseb veliko premajhna.

14. Osovnikar Jožef, 5 oseb, 2 odrasla in 3 otroci, ima eno sobo, ki meri 47 m³ in ima samo eno okno ter je precej temna. Zgoraj imenovani je odpuščen iz službe ter se nahaja v Dravogradu na delu in pride vsako soboto domov. Žena imenovanega je izjavila, da se bodo izselili, čim dobijo stanovanje.

15. Rozman Gregor, 6 oseb, 5 odraslih in 1 otrok, ima dve sobi; prva večja meri 34 m³ in ima 4 okna, druga manjša meri 16 m³ in ima eno okno. Kubična zračna vsebina znaša skupaj samo 50 m³ namesto 85 m³. Okna so popravila potrebna; na eni strani je tudi zunanji zid zelo slab in popravila potreben. Stranišče je brez greznice.

V. Hiša št. 7 k. o. Velika Mislinja.

16. Pečecnik Franc, 5 oseb, 4 odrasli in 1 otrok, ima eno sobo, ki meri 38 m³ in ima tri okna (70 m³ bi moralo biti na razpolago za 5 oseb).

17. Furjan Jožef, 3 odrasle osebe, ima eno sobo, ki meri 30 m³ in ima 2 okni (kubična zračna vsebina bi morala znašati najmanj 44 m³).

18. Sartel Ivan, 4 osebe, 2 odrasla in 2 otroka, ima eno sobo, ki meri 45 m³ in ima 2 okni. Soba služi ob enem kot kuhinja; okna so popravila potrebna.

19. Prevolnik Leopold, 5 oseb, 3 odrasli in 2 otroka, ima eno sobo, ki meri 62 m³ in ima 4 okna. V podstrešju te hiše se nahaja eno prazno stanovanje, obstoječe iz 3 sob in 1 kuhinje. Tudi stranišče te hiše je brez greznice. Ta hiša je v zelo slabem stanju ter je zunanji zid na eni strani zelo razpokan, kazalo ni ugotoviti po zvedencu, da li je ta hiša sploh za stanovanje sposobna.

VI. Hiša št. 5 k. o. Velika Mislinja.

20. Gros Miha, 4 osebe, 2 odrasla in 2 otroka, ima eno sobo, ki meri 66 m³ ter ima 4 okna. Stanovanje je vlažno. Tla ipopravila potrebna.

21. Gros Franc, 3 odraslih oseb, ima eno večjo sobo, ki ima 2 okni, in eno manjšo z 1 oknom. Kubična zračna vsebina v tem slučaju zadostuje. Stanovanje je vlažno, kuhinja je popravila potrebna, posebno štedilnik je zelo slab. Stranišče v tej hiši je tudi brez greznice.

VII. Hiša štev. 5 k. o. St. Ilj.

22. Tempran Ferdinand, 4 osebe, 2 odrasla in 2 otroka, ima eno sobo, ki meri 46 m² ter ima 2 okni. Stanovanje je snažno in v redu.

23. Pušnik Marija, 3 osebe, 2 odrasla in 1 otrok. Ena soba, ki meri 46 m². Popravila potrebna so okna in tla. Zid bi kazalo prebiti. Stanovanje od stranke same v nesnagi držano. Stranišče je tudi skupno z gnojno jamo, tako, da je vsaka desinfekcija izključena.

VIII. Hiša štev. 5 k. o. Velika Mislinja.

24. Osonkar Alojz, 2 odrasli osebi, 2 sobi, prva ima tri sobi, manjša eno okno. Stanovanje je v redu. Stranišče pomanjkljivo kakor povsod.

IX. Hiša štev. 1 k. o. Velika Mislinja.

25. Vodovnik Ivan, 7 oseb, 3 odrasle in 4 otroke, ima eno sobo, ki meri 61 m² ter ima 2 veliki okni. Stanovanje je svetlo in suho.

26. Bovha Ivan, 3 osebe, 2 odrasla in 1 otrok, ena soba, ki meri 33 m² ter ima eno okno. Stanovanje je suho in snažno. Stranišče je tudi v tej hiši brez greznice. Streha je slaba ter se bo po izjavi podjetnika še to jesen popravila.

Ostanite doma.

Iz vseh krajev in delov Jugoslavije dobivamo poročila o odpustih lesnih delavcev, zlasti mizarjev. Gospodarska kriza in nje posledica — brezposelnost postaja čimdalje hujša. V nekaterih mizarjskih tovarnah na Hrvaškem in Slavoniji odslavljajo kar cele partije mizarjev. Brezposelnost narašča v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu, sploh povsod. Kriza pa še ni na vrhuncu, nahajamo se še le ob začetku. Pripravljeni moramo biti na to, da bo brezposelnost še veliko večja in hujša.

Spričo tega dejstva pod nobenim pogojem ne kaže potovati iz kraja v kraj za delom, ker ga ni, in je škoda stroškov za vožnjo.

Zakaj pravimo, naj se ne potuje? Zato, ker je nevarnost, da bodo delodajalci ožunačeni vsled ponudbe delavske sile skušali porabiti priliko za podaljšanje delovnega časa in zniževanje plač. Do podaljšanja delovnega časa pa pod nobenim pogojem priti ne sme, ker bi potem brezposelnost postala še večja.

Vsak naj ostane na svojem mestu, in če je prilika dana za kakšno drugo delo, naj se ga kar enostavno loti; ali če si more kdo preskrbeti kak „fuš“, naj „fuša“. Naše razmerje si moramo urediti tako, da nastalo krizo prebijemo, ne da bi v splošnem svoji stvari škodovali.

Potovanje in iskanje dela torej nima smisla, k večjemu bi nam vsem skupaj znalo škodovati.

Nikar ne potujete!

Pomagajmo proletarijatu v Nemčiji.

V Nemčiji je vsled posledice vojne in vsled posledic zasedbe nekaterih delov Nemčije po francoski soldateski došlo do popolnega kaosa in uničenja. Nemški denar — marka — je izgubil vso svojo veljavo. Vsa številna velika industrijska podjetja počivajo. Na sto in stotisoče nemškega delavstva je brez dela. Nastala je strašna lakota. Vso grozovito nesrečo, v katero je po krivdi kapitalistov in imperijalistov zabredel nemški proletarijat, izrablja nemška buržuazija, da zruši repu-

bliki in upostavi zopet monarhijo. Poleg lakote se je še pričela pravcata državljanska vojna. Otroci od gladu umirajo! Skratka, nastal je strašen položaj.

Ali more proletarijat ostalih držav mirno gledati to grozno stradanje in umiranje? Ne! Ne more in ne sme.

Prva je nemškemu proletarijatu priskočila na pomoč Rusija, katera je gladujočim nemškim delavcem poslala 100.000 centov žita. —

Ustanovil se je mednarodni odbor, v katerega so vstopili odlični možje delavskega pokreta Nemčije, Francije, Holandije, Švedske in drugih držav. Ta odbor si je nadel nalogo izvesti mednarodno pomožno akcijo in zbirati v to svrhu sredstva v vseh državah.

Zbiralo se bo tudi v Jugoslaviji. Apeliramo na vse lesne delavce, da ne odrečejo svoje pomoči trpečim nemškim delavcem.

Dajte, sodrugi, po svoji zmožnosti in zbirajte denar za gladujoče v Nemčiji.

Nabrane zneske pošljite našemu tajništvu v Ljubljani. Udeležujte se zbirke. Pokažimo, da smo ljudje, da se zavedamo tega, kar se pravi glad, in da trpečemu sobratu svoje pomoči nikoli ne odrečemo.

Ne marajo kontrole.

Gospodje industrijci so zvedeli, da se je minister za trgovino in industrijo odločil prepotovati vso Jugoslavijo ter obiskati zlasti industrijska centra in posamezna podjetja. To pa debelim industrijcem ni všeč. Nikakor jim ne gre v glavo, da bi se kdo, in če prav je to minister, predrznil, pogledati v njih pašalike in da bi pri taki priliki celo odkril, kako se državo goljufa za davke in delavske zavarovalne zavode za prispevke. Da to preprečijo, so gospodje kapitalisti v svojem časopisju proti nameravanemu ministrovemu potovanju pričeli pravcato kampanijo. „K čemu nam je treba pregleda, denarja rabimo,“ pravijo. Ob enem gospoda neprestano hujska zoper vse, kar je delavskega, kadar pa se gre za to, da se državni funkcionar prepriča, kako sami gospodarijo z državnimi krediti, tedaj pa je ogenj na strehi.

Shodi.

Stari trg. Dne 3. novembra t. l. se je vršil tukaj dobro obiskani shod, na katerem je o splošnem položaju delavstva, posebno pa lesnih delavcev, govoril s. Bradeško iz Ljubljane. Navajal je nekatere kraje kot primer tako, da je razlika med dobro organiziranimi kraji in med oni kraji s slabo organizacijo bila očitna. Govoril je tudi o mezdni pokretnosti, delavskih plačah, delovnem času in brezposelnosti.

Shodu je predsedoval s. Vrhovec.

Milanov vrh. V nedeljo dne 4. novembra t. l. je imela podružnica lesnih delavcev Milanov vrh na Kozjem vrhu dobro obiskani shod. Predsednik Šafer ga otvoril ob 1. uri popoldne ter pozdravi vse navzoče. Na to poda besedo s. Bradeško iz Ljubljane, kateri je najprej poročal o poteku zadnjega meznega gibanja v Ljubljani pri Zvezi industrijcev. Delavstvu je dokazoval, kako dobro so podjetniki organizirani. Podjetniki brez vednosti svoje organizacije ne store ničesar. V slučaju meznega gibanja se obračajo na svojo organizacijo, ali se smejo povišati plače ali ne. Vidi se, kako je njihova orga-

nizacija močna, da vedno lahko dela z vsem svojim aparatom proti delavski organizaciji. Zato mora lesno delavstvo uporabiti vse svoje sile, da privede do zadnjega delayca in delayko v svojo delavsko organizacijo. Ko bode naša organizacija tako močna, da se bomo lahko uprli zahtevam podjetnikov, tedaj se ne bomo bali nobenega mezdnega boja več. Nadalje je poročal o „zakonu o zaščiti delavcev“. Poročal je tudi o splošnem položaju lesnega delavstva, da se mora povsod boriti za svoj obstanek, posebno za osemurni delovni čas, ker ga lesni magnati silno neradi upoštevajo; samo da morajo bolj izkoriščati, osebito tam, kjer ni naše organizacije. Zato je dolžnost vseh nas, da gremo na tiste obrate, kjer še ni delavstvo organizirano. Nadalje je delavstvu priporočati, naj se varuje alkohola, ker je tudi ta velik sovražnik delavstva. Končno so se tudi drugi oglašili, ter zahtevali, da bi tvrdka bolj skrbela za delavstvo. Treba bi bilo slame za ležišče, nabava tople zimske obleke bi lahko preskrbela tvrdka, da bi se potem delavcem odtegovalo od mesečnega zaslužka. Tajnik je obljubil, da bo centrala v tem oziru sporočila tvrdki, da bi po možnosti ustregla želji delavstva.

Predsednik Šafer je zaključil lepo uspeli shod. Po shodu je s. Bradeško omenil, da si ljubljanski mizarji hočejo nabaviti delavsko zastavo. Delavstvo je obljubilo, da se bo takoj pobiralo. Neimenovani je daroval 50 Din. Lepa hvala!

Razno.

Nov poštni tarif. Radikalna vlada je s pomočjo Turkov in Nemcev ter ob pasivnem odobravanju slovenskih klerikalcev zvišala poštni tarif za prevoz zavojčkov (paketov) toliko, da bo delovnemu ljudstvu poraba pošte za pošiljke silno otežkočena. Nov poštni tarif določuje za zavojčke do 3 kg 8 Din, od 3 do 5 kg 15 Din, od 5 do 10 kg 25 Din, od 10 do 15 kg 40 Din, od 15 do 20 kg 50 Din.

Viljem Pfankuch v Nemčiji je pred tremi tedni umrl v 85. letu starosti. Pokojnik je bil še sovrstnik Marksov in Engelsonov ter v nemškem delavskem gibanju agilen kot poslanec in kot pisatelj.

V Beogradu je umrl bivši ministrski predsednik Stojan Protič. Protič je bil star srbski političar, imel pa je o uredbi in politični organizaciji sedanje Jugoslavije svoje nazore, vsled česar je prišel v navzkrižje s svojim starim prijateljem Pašičem. Kakor vsi ostali njegovi sovrstniki je bil tudi Protič izrazit reprezentant buržuazije in kot tak tudi odločen nasprotnik stremljenja delavstva. Vendar pa se je od ostalih razlikoval v toliko, da se je ravnal strogo po zakonih. Odkrito je izjavljal, da bo imelo delavstvo toliko pravice, koliko bo imelo potom organizaciji moči.

Hijene. Po noči na dan vseh svetih so v Zagrebu neki moralno popolnoma propali fanatiki razkopali in razmetali gomilo groba lanske leto na smrt obsojenega in obešenega Alija Alijagića. Na dan vseh svetih je razorani grob celi dan stražila policija, da ne bi delavci in delavke ozaljšali Alijagičev grob s cvetjem.

Nedolžno žrtev zblazneli drviši niti po smrti ne puste v miru! Alijagič je padel kot žrtev besnega sovraštva in maščevanja buržuaske justice. Taka sramota in tak škandal, kakor se je zgodil na dan vseh svetih v Zagrebu, je mogoč samo v Jugoslaviji. Ves civiliziran svet se mora nad takim podlim dejanjem zgražati. Bestijalno oskrumbo groba enega izmed čistih in največjih delavskih herojev so mogli izvršiti le zlikovci, ki so zgubili vsak človeški čut. V koliko poznamo razmere v Zagrebu ni

izključeno, da ima tudi policija svoje umazane prste vmes. Kaj si misli o nas svet, to poživiljeno fakinažo očitno malo briga. Alijagič je in ostane v očeh jugoslovanskega proletarijata svetnik. Slava Alijagiču!

Nezgode. V parnem mlinu in tovarni testenin Ludovik Franca v Mariboru je mizarja Al. Kežmana pri snemanju jermena s takozvane „šaibe“ udaril kol, katerega je rabil, na desno lice in uho in ga precej ranil.

Rozman Ciril, mizarjski vajenec pri Ignacu Repšetu, mizarju v Ljubljani, si je pri stroju zmečkal kazalec desne roke.

Mizarju Francu Planinšku v Mariboru je pri popravljanju strehe izpodrsnilo. Pri padcu na tla si je zlomil desno nogo.

Koledarji.

Izšli so železničarski, rudarski in kovinarski koledar za prestopno leto 1924. Koledar obsega 138 str. vsebine in 48 belega papirja za notice. Vezan je okusno v polplatno in ima predalček in svinčnico. Poleg koledarčka ima razporedbe za turnus za vsak mesec, kar je prilično za železničarje, za rudarje in kovinarje pa za zapisovanje šihov. Druga vsebina je: Seznam raznih važnih podatkov, abeceda cirilice, razlika v brzini, stare in nove mere, koliko se porabi vode, valilna doba perutnine, časovni pregled, topilne točke nekaterih teles, vrelišče nekaterih teles, nekatere navadnejše mere, poštni in brzojavne pristojbine, tabela za kolekovine, prva pomoč v nezgodah, tri pesmice, članek o strokovnih organizacijah, povestica - basen, prispevki za bolniško blagajno in dajatve v slučaju bolezni, dajatve v slučaju obratne nezgode in še nekatere druge stvari, slika Karla Marksa in Delavski dom. Kupec koledarja je zavarovan v slučaju smrtni nesreče na železnici za 1000 K. H koledarju je brezplačna priloga Izvleček iz železničarske pragmatike. Koledar stane 15 Din. — Priporočamo.

Vsebina Delavskega koledarja 1924, ki ga bo izdala Strokovna komisija, bo zelo zbrana in popolna. Pred vsem bodo v koledarju važne razprave o bolniškem in nezgodnem zavarovanju. Dalje bo priobčena tudi razprava o zakonu 1154b. Te razprave so za delavstvo silne važnosti, ker se marsikomu godi krivica le zato, ker ne zna zastopati svojih pravic. Dalje bodo v koledarju prepotrebna navodila delavskim zaupnikom in dopisnikom. Na kratko bo tudi opisano delovanje Medstrokovnih odborov. S poljudno besedo je opisano tudi delovanje raznih delavskih organizacij, zlasti še strokovnih. Priobčeni bodo tudi važni naslovi raznih uradov, mednarodnih tajništev in naslovi važnejšega časopisja. V koledarju bodo kratki izvlečki iz novega vojaškega zakona. Posebno pa opozarjamo na razne važne tabele v sestavi hrane itd. Med drugimi tabelami bodo zlasti važne tabele o rezanju vijakov, ki bodo zlasti dobro služile strugarjem in ključavničarjem. Te tabele so zelo popolne in razumljive in bodo gotovo dobro služile. Dalje bo v koledarju še več razprav poučne in znanstvene vsebine, tako da bo letošnji koledar res vsestransko zanimiv. Opozarjamo vse članstvo naših organizacij naj koledarje pri svojih zaupnikih že sedaj naroča, ker se zna zgoditi, da bo koledarjev zmanjkalo. Zaupniki naj pa sporoče število, koliko koledarjev bodo prodali najkasneje do 15. novembra na naslov Strokovne komisije v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6/II. Koledar bo izšel sredi meseca novembra. Vezan bo v polplatno in bo zelo trpežen. Tudi cena bo zelo zmerna.

Lastnik in izdajatelj „Osrednje društvo lesnih delavcev“ v Ljubljani. Odgovorni urednik Kavčič Tomaž. — Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.